

SLOVO OD ČASTNEGA PREDSEDNIKA PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE DR. MIHE POTOČNIKA

VISOKA GORA, KI MEČE DOLGO SENCO

Letošnjega 29. septembra je **dr. Miha Potočnik**, častni predsednik Planinske zveze Slovenije, praznoval 88. rojstni dan, v soboto, 28. oktobra dopoldne, je doma v Ljubljani mirno zaspal v naslonjaču, v petek, 3. novembra, je nekaj sto prijateljev skupaj z družino in sorodniki žaro z njegovimi posmrtnimi ostanki na ljubljanskih Žalah pospremilo k večnemu počitku. Očitno je imel dr. Potočnik veliko prijateljev: svojci so ga želeli pokopati v ozkem družinskem krogu in v krogu prijateljev, zadnjič so se prišli od njega posloviti predstavniki planinskih organizacij iz Hrvaške, Avstrije in Italije, tudi **dr. Kuchar**, soustanovitelj srečanj planincev treh dežel, in dolga vrsta slovenskih alpinistov. Prišli bi iz številnih slovenskih planinskih društev s planinskimi prapori, pa so upoštevali željo pokojnikovih svojcev. Prišli pa so kar številni gorski reševalci in nekateri stari planinski prijatelji, tudi **dr. Franc Novak** in **Vinko Hafner**.

Pred katafalkom se je od pokojnika najprej poslovil njegov sin **Miha Potočnik**, ki je povedal:

»Dragi oče!

V svojem 89. letu si spokojno odšel na svojo zadnjo pot — za družino dobri oče in dedek, vzoren življenjski drug. Bil si odličen pravnik, predan družbeni delavec, uspešen planinec, alpinist in gorski reševalec.

Ob najinem zadnjem srečanju, dva dni pred smrtjo, si mi še dejal, da v tvojem življenju ni ničesar, kar bi obžaloval. Poštenje in čista vest sta bili tvoje vodilo skozi življenje.

Vse, kar si se namenil, da boš postoril v svojem življenju, si tudi opravil. Zadnje delo bo izdaja knjige spominov na gore z naslovom »Posušeni rožmarin«, za katero si pravkar popravil krtačne odtise in tako izpolnil še svojo zadnjo nalogo, ki si si jo zadal.

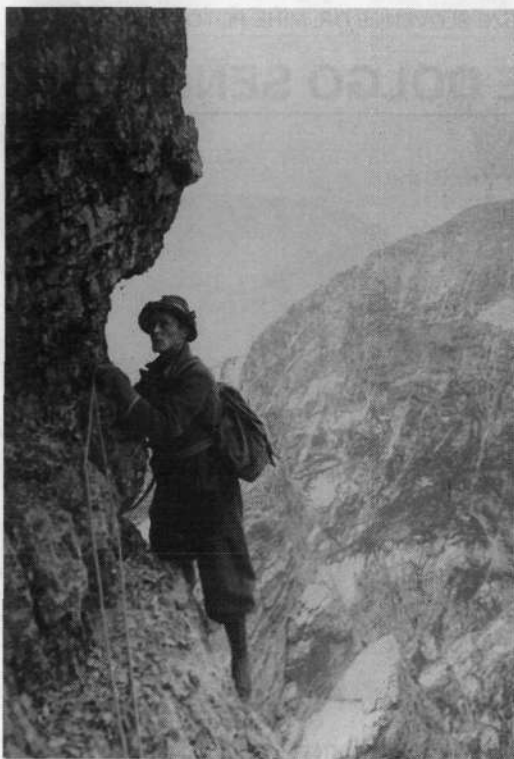
S teboj sem vzljubil naše gore, skrivna brezpotja na lovskih potepih, tuje kraje in gore, kjer si imel številne

prijatelje. Naša družinska srečanja si obogatil s številnimi zanimivimi zgodbami, z iskrivimi domislicami in modrostmi, ki nam ostajajo za dediščino.

Bil si iskrivega duha, ki te je spremljal in reševal v najbolj kočljivih situacijah. Vsaj sedemkrat si se izognil gotovi smrti. Smrt te je čakala v tvojem slogu: Zvečer greš zdrav spat, zjutraj se mrtev zbudiš. Umrl si zjutraj

*Vesele in zadovoljne božične praznike
in srečno, zdravo, vsakršnih uspehov polno novo leto 1996
želita svojim sodelavcem, planinskim prijateljem
in vsem drugim gornikom ter njihovim družinam
uredništvo in uprava
Planinskega vestnika*

Dr. Miha Potočnik v Severni triglavski steni

Foto: dr. Stanko Tominšek

— za vedno zaspal na stolu, ko si šel prejšnji večer še zdrav spat.

Nad vse si ljubil domači dom na Belci — Smrčarijo, spoštoval očeta in svojo mater, ki sta ti bila vzornika za vse življenje.

Pomagal si številnim ljudem v stiski, najsi bo sorodnikom ali prijateljem, znancem in neznancem.

Tik pred smrtjo si še zase zapisal: »Nobena gora se mi ni zamerila, nobena me ni zavrnila. Večina so bile prijazne, nekatere neprizadete opazovalke«.

V pogovorih, katera gora ti je bila najbolj pri srcu, si odgovarjal: »Vsaka — ker je gora in ker je slovenska«.

Vem za tvojo skrivnost: poleg Triglava in njegove stene ti je ostala najdražja še Široka peč v Martuljku, kjer si sklenil svojo plezarijo na najini skupni in nepozabni zadnji plezariji. Tebi je bilo tedaj 66 let, meni 33, pri svojih 80 letih si bil zadnjič vrh Triglava.

Preživel si vse svoje gorske tovariše, razen enega tudi prijatelje. Umrl si kot zadnji član »zlate naveze«. S teboj je končano romantično obdobje viteštva v naših gorah.

Naj končam s tvojo mislijo: najlepši trenutek na turi je pač tisti, ko po krajšem ali daljšem naporu srečno dosežeš svoj cilj — vrh, tam lepo sedeš, odložiš nahrbtnik in se zazreš, sam s seboj zadovoljen, čez stene in grebene v daljavo. Kje daleč so skrbi in nadloge! Dosegel si svoj cilj — svoj vrh.

Hvala ti za vse — pa brez zamere, kot si imel navado reči.

Ohranimo nanj večni spomin!«

Za njim je govoril predsednik Planinske zveze Slovenije **Andrej Brvar**, ki je dejal:

»Planinski organizaciji so vedno dajali pečat ljudje, ki so razvijali planinsko misel in idejo, širili obzorja, premikali zakoreninjene meje možnega, tvegali v svojih odločitvah in dejanjih. Ker so znali preletiti duha, energijo in voljo v dejanja, ki so krepila in širila organizacijo, so pustili v njej trajne, neizbrisne sledi svoje biti.

Globoko brazdo, ki je lastna samo velikim ladjam, pušča v planinski organizaciji **dr. Miha Potočnik** — **Smrčarjev Miha**, alpinist, gorski reševalec, predsednik in častni predsednik Planinske zveze Slovenije.

V gorah je bil sicer pohlepen romar, ves prevzet od veličastja in lepote gora, vendar pa mož z velikimi željami in korajžnimi namerami. Že tak se je pokazal na začetku gorniške poti, ko je vodil jeseniško podružnico Skale. Kot skalaš je v družbi z **Jožo Čopom** in **dr. Stankom Tominškom** pri nas preplezal vrsto prvenstvenih smeri. Skalaši so v alpinističnem pogledu rešili večino domačih plezalnih problemov. Bil so privrženci rekla 'Kjer je volja, tam je pot'. Obenem so ti mladi plezalci, med katerimi je bil tudi dr. Potočnik, prevetрили planinsko organizacijo in jo ohranili pri življenju. Z odpiranjem novih področij udeleževanja v gorah so jo vsebinsko obogatili in iztrgali iz hotelsko gostinske usmeritve.

Po drugi svetovni vojni je po katastrofi v Špiku prevzel vodenje Gorske reševalne službe pri PZS in jo v dvanajstih letih vodenja temeljito organizacijsko in strokovno prenovil. Vseskozi je zagovarjal in obdržal usmeritev, da morajo biti reševalci amaterji po statusu in profesionalci po sposobnostih. Reševalci so se pomladili, služba pa je prevzela vlogo neformalnega vodje vzgoje in izobraževanja v planinski organizaciji. Daljnega leta 1960 pa je zahteval, da mora postati GRS služba z javnim statusom. Za takratne razmere heretična zahteva je bila udejanjena pred dvema letoma.

V gorah se snemajo maske in prihajajo na dan resnični, neponarejeni in nenaličeni obrazi. Zato je mehkoča njegove duše najbolj prišla do izraza v odnosu do gorskega okolja. Lahko da je na njem vplival prvi slovenski film 'V kraljestvu Zlatoroga', pri snemanju katerega je sodeloval. Nedvomno so mu gore v podzavest vtisnile sporočilo pravadne trentarske pravljice o Zlatorogu. Z osebno izpostavljenostjo in avtoriteto planinske organizacije je prepel gradnjo nekaj gorskemu okolju škodljivih načrtov in aktivno uveljavljal sporočilo Zlatoroga pri sprejemanju Zakona o triglavskem narodnem parku tudi za ceno zamer takratnih političnih veličin. Zato je bilo že skoraj samoumevno, da je tudi vodil prvi svet Triglavskega narodnega parka.

Ni pa dočakal prelitja pravljice o Zlatorogu v današnji jezik na filmsko platno, kar si je naravnost strastno želel. Da je to sporočilo univerzalno in za današnje čase še kako aktualno, se zavedamo vsaj tisti, ki smo nekega avgustovskega večera sedeli v Vratih ob tabornem ognju in zamaknjeno poslušali njegovo pripoved.

Suhoparni kronisti bodo dr. Miho Potočnika predstavljali predvsem kot alpinista, gorskega reševalca in pravnika. Doktoriral je 1933. leta na ljubljanski Univerzi. Odvetniški poklic je začel opravljati v pisarni **dr. Aleša Stanovnika** na Jesenicah. Vojno je prebil v zaporih, internaciji in v narodnoosvobodilni vojski. Bil je direktor jeseniške železarnice, pomočnik ministra za ko-

Srečanje po desetletjih: Dušan Prevoršek in Miha Potočnik 25. junija 1995 pri Prevorškovih v Zgodnem v Zadnji Trenti

munalne zadeve, tajnik Ljudske skupščine Slovenije in sodnik Ustavnega sodišča.

Za delo v gorski reševalni službi, alpinizmu in planinski organizaciji je prejel Bloudkovo nagrado, Nagrado OF, Red zaslug za narod s srebrno zvezdo, Red dela z rdečo zastavo, Red zaslug za narod z zlato zvezdo in Srebrni častni znak svobode.

Tudi njega je tu in tam mučilo vprašanje, zakaj in čemu lazimo po gorah. Prepričan sem, da je zase našel odgovor, sicer ne bi bil tako plodovit in vsestranski. Planinstvo mu je bila srčna zadeva. Pripovedoval nam je, da gora ne podarja ničesar, pač pa zbuja v človeku

najbolj nesebične lastnosti. Zato je v desetletjih svoje zraščeniosti z gorami zrasel in visoko goro, ki meče dolgo senco. V planinsko organizacijo je v štirinajstih letih predsednikovanja vnesel podjetnost, veselje, vedro in dobro voljo, tovarištvo, pogum in požrtvovalnost ter ostro sodbo. **Andrič** je nekje zapisal, da vse na svetu želi biti most; nasmeh, stisk roke, preblisk v očeh so iskanje poti do bližnjega. Mihovo delo, ki nam ga zapuša v varstvo, je bilo en sam most: med goro in človekom, med **Aljažem**, **Kugyjem**, **Jugom** in sedanostjo, med modrostjo in mladostjo. Izoblikoval se je lik, ki bo ostal kot vzor. Njegovo dobro ime bomo varovali vsi, ki stopamo po njegovi poti.

Mnogi med nami smo imeli z Mihom nekaj skupnih trenutkov, ki so odslej samo še spomini. Ta hip in razpoloženju primerno naj preberem posvetilo, ki mi ga je zapisal pred dvajsetimi leti v svojo knjigo 'Srečanja z gorami': 'Šele na stara leta vidim, kako je bila s pomočjo naših gora srečna moja mladost'.

Žalostnega razpoloženja in trpkega spoznanja o minljivosti življenja smo mnogi, ki nam je Mihova smrt težko legla na dušo. Planinci smo ogromno izgubili, še največ pa njegovi bližnji. Zato soprogi Hildi, sinu Mihi in hčeri Katarini izrekam sožalje in globoko spoštovanje.

Slava njegovemu spominu!

Potem ko so pevci zapeli nekaj pesmi, predvsem planinskih, ubranih razpoloženju primerno, je žalni sprevod s Plečnikovih Žal odšel mimo obeh cerkvá na staro

namesto komentarja

PRAGOVI TVEGANJA

Do kod segajo meje človekovih zmogljivosti? Do največjih daljav in do največjih višav, o tem ni nobenega dvoma! Vendar ne za čisto vsakega, kajti vsak ima neke meje, ki jih ne bi smel prekoračiti, če se hoče izogniti smrtni nevarnosti.

Marsikdo bo seveda dejal, da je nekdo moral prvi priti na Severni in Južni tečaj, na najbolj oddaljen samotni otok, v najglobljo podzemsko jamo, ki je bila dotlej znana, v najgloblje pragozdove, na najvišje gorske vrhove, v dotlej neprehojena ledena prostranstva, v osrčja pustinj in puščav, h kraterjem vulkanov, v morske globine brez svetlobe in v prostranstva vesolja. Prišli so, seveda, vendar z velikansko dozo tveganja, ker jim je bil to popolnoma ali skoraj poklic, za katerega so se dobro izvežbali in v katerem uspevajo le tisti, ki dosežejo nekaj več kot so drugi pred njimi.

To so potem narodni junaki, ki jih želi marsikdo posnemati, pa čeprav se je s to dejavnostjo začel ukvarjati še čisto pred kratkim, v zrelih letih tako rekoč.

Ko človek kupi nahrbtnik in hribovske čevlje in ko gre dvakrat, trikrat na Šmarno goro, seveda še ne bi smel

iti na Triglav, čeprav »je znaó, da tja gor že vsak pride«. Ko je bil dvakrat na Grintovcu in enkrat na Triglavu, sicer pa nikjer drugje v gorah, verjetno še ne bi smel poskušati poti na Grossglockner ali na Mont Blanc.

Odkar so v modi trekingi, bi kar vsak šel okoli Anapurn, čeprav je tam treba iz dneva v dan kakšnih deset dni hoditi od jutra do večera in priti tudi na precejšnjo nadmorsko višino. Čeprav vodniki pred odhodom odsvetujejo takšno pot bolnikom, marsikdo zamolči, da ima vodo v kolenu, kronično vnetje ledvic, vrtoglavice, razjedo na želodcu, ki občasno krvavi, bolezen, zaradi katere bi moral biti zdravnik vsak trenutek kje blizu, ali pa samo preprosto tako slabo kondicijo, da na tako dolg pohod ne bi smel iti. Potem se zgodi, da srčnega bolnika na gorski poti, slovenski ali nepalski ali južnoameriški, zadene kap, kot zadene tenisače, gorske tekače in gorske kolesarje in vse ultra rekreativne športnike, ki se zgledujejo po poklicnih ultra in super asih, katerih imena berejo v časnikih. Triatlona jeklenih ne zmore vsak, kot ne zmore vsak priplezati na osemtisočmetsko goro.

O teh mejah govorimo: vsak ima svojo, ki je ne bi smel prestopiti, preden ne bi po vrsti prestopil več nižjih pragov takšnih preizkušenj.

Že zdaj, pozimi, naj bi začeli vsestransko premišljevat o poletnih velikih načrtih. Pa ne samo za mizo in v topli sobi pred televizorjem.

Marjan Raztresen

pokopališče, kjer so posmrtno ostanke pokojnega zaslužnega slovenskega planinca položili v družinski grob. Ob odprtem grobu se je od svojega društvenega člana poslovil predsednik Planinskega društva Ljubljana Matica **Marjan Oblak**, ki je med drugim dejal tudi tole:

»Planinske kočice, domovi in pota v visokogorju so narodno bogastvo, ki ga z vestnim delom ohranjajo člani planinskih društev. Naš Miha je dosegel, da je bilo to delo podprto s sistemskim dogovorom o sofinanciranju visokogorskih postojank in potov iz državnega, takratnega republiškega proračuna.

Njegova ideja in povsem realna potreba je bila obnova Doma na Kredarici za tretje tisočletje. Ta dom je naš narodni ponos in bo 100-letnico, odkar je prvo kočico postavil **Jakob Aljaž**, praznoval 10. avgusta 1996. leta — ob tem prazniku se bomo hvaležno poklonili tudi Mihovemu spomenu.

Naša majhna dežela, slovensko planinstvo in konica te organizacije, alpinizem, so čutili potrebo in sposobnost za uveljavljanje v svetu v tekmi z državami povsem drugih gmotnih razsežnosti. Slovenskemu alpinizmu so se pod Mihovim vodstvom odprla vrata v himalajski svet ledenikov in osemtisočakov. Ideja, volja, zavze-

tost, podprta s strokovnostjo, so zmagali in dosežki slovenskih alpinističnih odprav so se vpisali v anale svetovne alpinistične zgodovine.

Spoštovani žalni zbor!

V imenu planinskega društva Ljubljana-Matica, katerega član je bil dr. Miha Potočnik polnih 70 let, izrekam družini in svojem globoko sožalje, vam, njegovim planinskim prijateljem, pa želim, da bi spoznali in raziskali, vsake na svoj način, bogato duhovno dediščino dr. Mihe Potočnika. To naj bo naša zaveza ob slovesu za teboj, dragi Miha.

Ko se bom nekega jutra poslovil —

ne žalujte, prijatli —

ozrite se na ožarjene vrhove

vzhajajočega sonca — to je življenje!«

Potem so gomilo obložili z vencami in cvetjem, čeprav je bilo v osmrtnici najožjih svojcev zapisano, naj prijatelji namesto cvetja na njegov grob darujejo za Planinski vestnik, kot je pogosto daroval tudi sam dr. Miha Potočnik za revijo, v kateri je tako pogosto sodeloval s prispevki in ki mu je bila do zadnjega zelo pri srcu.

Nebo nad Ljubljano je bilo modro, ko so se pogrebnici razhajali. Kamniške Alpe so bile lepa kulisa severnega neba nad mestom.

IZTEKLO SE JE BOGATO IN USTVARJALNO ŽIVLJENJE

ALPINIST, GORSKI REŠEVALEC, ODPRAVAR

PAVLE ŠEGULA

Življenje slehernega človeka je zaključena celota. Brez njegove volje in v vsej nebogljenosti se začne ob rojstvu, da bi se nekega dne — spet brez volje in želje prizadetega — izteklo in za vselej usahnilo v nepovratni preteklosti. K sreči je med tema dvema mejnikoma pot bivanja, zaznamovana z dejanji, ki se, včasih v pozne rodove, ohranjajo v spomenu svojcev, sodobnikov in sopotnikov.

Bilo mi je dano, da sem na svoji življenjski poti spoznal mnogo imenitnih ljudi in bil tudi sodelavec in prijatelj **dr. Mihe Potočnika**, ki me je sedaj že kar davnega leta 1960 uvedel v Gorsko reševalno službo. Bil mi je vzornik tudi na drugih področjih planinske dejavnosti. Bilo je mnogo skupnih nalog in poti, zato menim, da lahko vsaj za silo zadovoljivo napišem nekaj besed o njegovem delu.

Slovensko GRS je kot načelnik vodil od leta 1952 do 1965. V času krize, leta 1952, jo je postavil na temelje, ki drže že štiri desetletja in vse do današnjih dni niso utrpeli bistvenih sprememb. Izjema je le to, da so se več kot v celoti uresničile smernice, ki jih je predstavil aprila 1960 v Matki pri Skopju na plenumu Planinske zveze Jugoslavije. Z njimi je predstavil GRS in utemeljil zahtevo, da se jo kljub njenemu prostovoljnemu značaju obravnava in financira kot javno službo.

Seveda dela ni opravil sam, a njegova zasluga je, da je kot načelnik znal ustvariti in voditi Komisijo z ustvarjal-

nimi in odgovornimi člani, ki so bili pod njegovim vodstvom deležni najširše samostojnosti.

Vse to prav gotovo ni bilo naključje.

Po eni strani je to omogočil njegov širok značaj, po drugi pa njegove tedaj že četrstoletne izkušnje gorskega reševalca. Nič pri njem ni bilo naključno.

(PRE)POGOSTE REŠEVALNE AKCIJE

Še ne štirinajstleten je prvič na Triglavu. Dve leti kasneje med prečenjem Kamniških in Savinjskih Alp pokaže, da ni le gorenjskim goram zapisan lokalpatriot. V Hudem prasku na Mrzli gori okuša slast plezanja v strmeh brezpotju. Dve leti kasneje je prvič na Grossglocknerju.

Leta 1927 je na vrsti prvi izmed devetindvajsetih prvenstvenih vzponov, ki ga opravi v družbi s **Pavlo Jesihovo** in **Jožetom Čopom** v severni steni Jalovca. Ob prvenstvenih vzponih se nizajo nesete ponovitve smeri v domačih stenah, vzponi v kopni skali in zimskih razmerah pa v evropskih ledeniških gorah od Avstrije prek Švice do Francije. Vse to zvesto opisuje na straneh Planinskega vestnika in drugod.

Žal je to tudi čas gorskih nesreč, ko so med pone-srečenimi gorniki številni znanci alpinisti. Seveda je to tudi čas kar prepegostih reševalnih akcij. Podatki o teh so se v arhivih, žal, slabo ohranili. Točno število ni znano, ve pa se, da sta v času med 1. in 2. svetovno vojno največkrat reševala prav Joža Čop in Miha Potočnik, sicer nerazdružljiva tovariša v navezi.